

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 36C/132/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7211230284
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Pella
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2018:7211230284.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II, sudcom JUDr. Rastislavom Pellom, v právnej veci žalobkyne: Ing. B. P., narodená: XX.X.XXXX, bytom: S.Á. Č.. XX, G., zastúpená advokátom: JUDr. Ladislav Mikloš, sídlo: Vodná č. 6, Košice, proti žalovanej: Slovenská republika, orgán konajúci v mene štátu: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, sídlo: Župné námestie č. 13, Bratislava, v konaní o náhradu škody a úhradu nemajetkovej ujmy vo výške 104.193,25 eur s príslušenstvom,

rozhodol:

- I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 54.193,25 eur istiny.
- II. Žaloba sa v prevyšujúcej časti zamietla.
- III. Žalovaná je povinná nahradiť trovy konania žalobkyne v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa svojou žalobou podanou na tunajšom súde dňa 28.10.2011 domáhala proti žalovanej vydania rozsudku, ktorým by bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni 104.193,25 eur titulom náhrady škody (4.193,25 eur) a úhrady nemajetkovej ujmy (100.000,00 eur). Ako príslušenstvo si žalobkyňa uplatnila právo na nahradenie trov tohto súdneho konania.

2. Svoju žalobu odôvodnila zodpovednosťou žalovanej za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci podľa § 3 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Podľa tvrdenia žalobkyne k vzniku škody došlo tak, že uznesením Krajského úradu vyšetrovania PZ Košice bolo voči žalobkyni vznesené obvinenie a začaté trestné stíhanie za spáchanie trestného činu podvodu, na základe čoho bola neskôr dňa 27.9.2000 voči nej podaná Krajským prokurátorom obžaloba, pričom neskôr bola žalobkyňa Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. značka 1T 29/00 zo dňa 26.10.2006 spod obžaloby oslobodená. Tieto skutočnosti podľa žalobkyne spôsobili, že došlo k závažnému zásahu do jej súkromného, ale aj pracovného života. Predmetný nárok v časti o zaplatenie 4.193,25 eur predstavuje škodu, ktorá jej vznikla tak, že takúto sumu zaplatila svojmu advokátovi, ktorý ju zastupoval a obhajoval v rámci príslušného trestného konania. Ďalšia časť uplatneného nároku 100.000,00 eur predstavuje nárok na nahradenie nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyni vznikla v súvislosti s jej trestným stíhaním.

3. Žalovaná sa k žalobnému návrhu vyjadrila tak, že navrhla žalobný návrh ako nedôvodný zamietnuť. Svoje stanovisko odôvodnila tvrdením, že zo žalobného návrhu nie je dostatočne zrejmé v čom mal nesprávny úradný postup spočívať a ktorý orgán verejnej moci sa ho mal dopustiť. Žalovaná neskôr na svoju obranu namietla, že nebola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia ako jedného zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa Zákona č. 58/1969 Zb.. Žalovaná tiež uviedla, že podľa jej názoru nie je možné samotné trestné konanie voči osobe žalobkyne považovať

za nezákonné, nakoľko takéto oprávnenia štátu vyplývajú priamo z príslušných zákonných ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku. Žalovaná tiež namietala, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno pri preukazovaní vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a taktiež namietla aj premlčanie uplatnených nárokov.

4. Konajúci prvostupňový súd vo veci o základe nároku žalobkyne rozhodol dňa 24.10.2012 svojim Rozsudkom sp. zn. 36C/132/2011, ktorým konkrétne rozhodol tak, že základ nároku žalobkyne je daný. Toto rozhodnutie bolo neskôr potvrdené Rozsudkom odvolacieho Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/58/2013 zo dňa 30.1.2014. Odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia konštatoval, že vznesenie námietky premlčania žalovanou je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi. Taktiež poukázal na to, že nárok žalobkyne je potrebné posudzovať ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, pretože rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného stíhania, pričom na prejednávajúcu vec je potrebné aplikovať ustanovenia Zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

5. Predmetom tohto konania teda už v ďalšom konaní zostalo iba rozhodovanie o výške nároku žalobkyne na nahradenie škody 4.193,25 eur, ktorá jej vznikla tak, že túto sumu zaplatila ako odmenu svojmu advokátovi, ktorý ju zastupoval a obhajoval v rámci príslušného trestného konania a tiež o existencii a výške nároku žalobkyne na zaplatenie 100.000,00 eur titulom nahradenia jej nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v súvislosti s jej trestným stíhaním.

6. Žalobkyňa na podporu svojich tvrdení použila a predložila ako prostriedky svojho procesného útoku nasledovné dôkazy: Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3To 1/2007 zo dňa 27.5.2009 (č.l. 5 - 8); Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. 1T 29/00 zo dňa 26.10.2006 (č.l. 9 - 26); Uznesenie KÚ vyšetrovania PZ Ke zo dňa 24.5.2000 (č.l. 27 - 28); faktúru advokáta JUDr. Jozefa Oleja č. 2010077 (č.l. 30 - 31); Príjmový doklad JUDr. Jozefa Oleja (č.l. 32); Potvrdenie ošetrujúcej lekárky žalobkyne (č.l. 33); Poučenia a výzvy OS Bratislava IV (č.l. 48); Žalobu žalobkyne voči spoločnosti MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o. (č.l. 49 - 50); Uznesenie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 183/2009 (č.l. 60 - 66); Nález Ústavného súdu SR č. III.ÚS 754/2016 zo dňa 24.1.2017 (č.l. 207 - 214); Rozsudok KS Bratislava sp. zn. 3Co/493/2014 (č.l. 215 - 218); Časť Rozsudku OS Bratislava sp. zn. 8C/28/2012 (č.l. 232); svedeckú výpoveď H. B. (č.l. 233 - 234); svedeckú výpoveď M. P. (č.l. 234 - 235); Potvrdenie MČ Košice - Barca (č.l. 255) a Výpis z registra trestov ohľadne žalobkyne (č.l. 254).

7. Žalovaná ohľadom nárokov žalobkyne uvedeným v predchádzajúcom odseku namietala nasledovné: 1. ohľadom trov obhajoby 4.193,25 eur namietala, že je potrebné preskúmať účelnosť jednotlivých úkonov právnej pomoci, ktoré boli žalobkyňi jej advokátom poskytnuté, tiež namietala, že z faktúry advokáta nevyplýva, že predmetné úkony boli aj reálne vykonané a napokon namietala aj hodnotu úkonov právnej pomoci vyúčtovaných advokátom žalobkyne v období roka 2004 (nesprávne účtovaných 4.634,- Sk oproti správnej hodnote 4.534,- Sk) a 2. ohľadom nemajetkovej ujmy poukázala na to, že Zákon č. 58/1969 Zb. neumožňuje priznanie nemajetkovej ujmy a tiež uviedla, že žalobkyňa v tomto smere nezvládla dostatočne svoje dôkazné bremeno.

8. Žalovaná na podporu svojich tvrdení použila a predložila ako prostriedky svojej procesnej obrany nasledovné dôkazy: Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. značka 8Co/ 251/2010 zo dňa 22.5.2012 (č.l. 51 - 54); navrhla pripojiť súvisiaci trestný spis (trestné stíhanie žalobkyne) a tiež navrhla pripojiť spis Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8C/28/2012.

9. Po vydaní medzitémneho rozsudku a tiež jeho potvrdení odvolacím súdom v tomto konaní sú nesporné nasledovné skutočnosti. Žalovaná zodpovedá za škodu žalobkyne, ktorá jej vznikla nezákonným rozhodnutím, pretože rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného stíhania, pričom na prejednávajúcu vec je potrebné aplikovať ustanovenia Zákona č. 58/1969 Zb..

10. Sporným a pre rozhodnutie vo veci samej podstatnými sú nasledovné zistenia: 1. či vznikla žalobkyňi skutočná škoda vo výške 4.193,25 eur titulom zaplatenia odmeny advokátovi za jej zastupovanie v trestnom konaní; 2. či je možné v tomto prípade priznať žalobkyňi nemajetkovú ujmu, hoci Zákon č.

58/1969 Zb. takúto možnosť neupravoval a 3. ak má žalobkyňa nárok na nahradenie nemajetkovej ujmy, tak v akom rozsahu je jej nárok na náhradu majetkovej ujmy oprávnený.

11. Podľa § 1 ods. 1 Zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom: „Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.“

12. Podľa § 20 Zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom: „Pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.“

13. Podľa § 420 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka: „(1) Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. (2) Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.“

14. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).“

15. Od 1.7.2004 nadobudol účinnosť nový Zákon č. 514/2003 Z.z. upravujúci zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu, ktorý vo svojom ustanovení § 17 ods. 2 upravuje spôsob a rozsah náhrady škody takto: „V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.“

16. Spornú otázku či vznikla žalobkyni skutočná škoda vo výške 4.193,25 eur titulom zaplataenia odmeny advokátovi za jej zastupovanie v trestnom konaní súd uzavrel tak, že takáto škoda žalobkyni naozaj vznikla. Žalovaná je preto povinná podľa § 1 ods. 1 Zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s § 420 a § 442 Občianskeho zákonníka túto škodu titulom svojej zodpovednosti za škodu žalovanej uhradiť.

17. K záveru uvedenému v odseku 17 tohto odôvodnenia súd dospel na základe listinných dôkazov, ktoré predložila v rámci svojho procesného útoku žalobkyňa. Konkrétne z príjmového dokladu advokáta žalobkyne (č.l. 32) je dostatočne zrejmé, že žalobkyňa uhradila svojmu advokátovi za svoju obhajobu v trestnom konaní dňa 29.10.2010 odmenu vo výške vyúčtovanej faktúrou č. 2010077, t.j. vo výške 4.193,25 eur. Táto žalobkyňou uhradená odmena za jej obhajovanie predstavuje skutočnú škodu, ktorá jej v súvislosti s trestným konaním vznikla a to bez ohľadu na to, či si ju advokát žalobkyne vyúčtoval správne alebo nie.

18. K spornej otázke, či je možné v tomto prípade priznať žalobkyni nemajetkovú ujmu, hoci Zákon č. 58/1969 Zb. takúto možnosť neupravoval, konajúci súd zaujal nasledovné stanovisko. Vychádzajúc z obsahu a dôvodov Nálezu Ústavného súdu SR č. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.1.2017 má žalobkyňa nárok na nahradenie uplatnenej nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti súd pre bližšie odôvodnenie cituje príslušnú časť (ods. 26) citovaného ústavného nálezu: „Ústavný súd preto konštatuje, že priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t.j. pred 1. júlom 2004).“

19. Poslednou spornou otázkou je výška nároku na náhradu majetkovej ujmy žalobkyne, ktorá jej bola spôsobená. S ohľadom na vykonané dokazovanie (oboznámenie sa s predloženými listinnými dôkazmi a výpovede navrhnutých svedkov) a rešpektujúc aj iné judikované rozhodnutia v obdobných sporoch (Rozsudok Ks Bratislava sp. zn. 2Co/192/2010 a Rozsudok KS Bratislava sp. zn. 2Co/69/2011) súd považuje nárok žalobkyne na nahradenie nemajetkovej ujmy v peniazoch za oprávnený vo výške

50.000,- eur. Bližšie odôvodnenie tohto záveru je uvedené v nasledujúcich odsekoch 20 až 25. Keďže žalobkyňa si uplatnila nárok na nahradenie nemajetkovej ujmy vo väčšom rozsahu, súd časť žaloby ako neoprávnenú zamietol.

20. Je potrebné poznamenať, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihlíada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného života jednotlivca, jeho cti, dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, čo je potvrdené oslobodzujúcim rozsudkom. Takto to jednoznačne a preukázateľne bolo aj v prípade žalobkyne.

21. Žalobkyňa pracovala na Daňovom úrade Košice IV, dňa 24.5.2000 bolo voči nej začaté trestné stíhanie, ktoré bolo voči nej vedené pre údajné spáchanie trestného činu podvodu v spojení s trestným činom zneužitia právomoci verejného činiteľa. Takéto obvinenie (v súvislosti s jej pracovnou činnosťou) a s tým súvisiace následné trestné stíhanie žalobkyne jednoznačne muselo mať a aj malo negatívny vplyv na ďalší pracovný život žalobkyne. Je logické, že za tejto situácie boli zásadne narušené všetky jej pracovné vzťahy a znemožnený ďalší pracovný postup, pričom táto situácia trvala dlhodobo, nakoľko od obvinenia do vydania posledného rozhodnutia vo veci samej prebehlo viac ako 9 rokov (obvinenie zo dňa 24.5.2000 a vo veci posledné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bolo vydané dňa 27.5.2009). Podľa vyjadrenia svedka M. P. (syna žalobkyne) bola žalobkyňa v súvislosti s trestným konaním v práci šikanovaná, čo nakoniec viedlo, k tomu, že žalobkyňa ukončila pracovný pomer na Daňovom úrade a zamestnala sa inde u svojich priateľov.

22. Po začatí trestného stíhania došlo neskôr aj k jeho medializácii v TV Markíza, čo spôsobilo zásadne negatívne reakcie okolia žalobkyne a to v okruhu jej bližších, ale aj vzdialenejších známych. Tieto skutočnosti potvrdili svedecké výpovede svedkov H. B. a M. P. na pojednávaní dňa 20.4.2018. Svedok H. B. sám uviedol, že o žalobkyňu hovoril ako o podvodníčke, za čo sa jej neskôr aj ospravedlnil. Z výpovede svedka M. P. (syn žalobkyne) vyplýva, že po vznesení obvinenia voči žalobkyňu došlo k tomu, že sa jej (a aj členom jej rodiny) začali ľudia vyhýbať a ukončili s nimi kontakty, ohovárali ich a na žalobkyňu dokonca pokrikovali aj na ulici. Podľa výpovede syna žalobkyne do začatia trestného stíhania viedla žalobkyňa aktívny spoločenský a kultúrny život, čo sa neskôr zásadne zmenilo. Svedok M. P. tiež uviedol, že toto malo vplyv na život celej rodiny žalobkyne - jej dcéra sa z dôvodu negatívnych reakcií okolia natrvalo odsťahovala do zahraničia a aj on sa rozhodol určitú dobu žiť v zahraničí.

23. Z výpovede svedka M. P. tiež vyplynulo, že žalobkyňa sa na základe trestného stíhania zmenila aj ako osobnosť, uzavrela sa do seba a prestala ľuďom veriť. M. P. tiež uviedol, že žalobkyňa celú situáciu znášala veľmi zle a celé to vyústilo do toho, že jej poradili navštíviť psychiatricku. Z obsahu potvrdenia Psychiatrickej ambulancie MUDr. R. N. (č.l. 33) vyplýva, že žalobkyňa je od 23.3.2004 v takmer kontinuálnej liečbe doposiaľ s diagnózou - zmiešaná úzkostne depresívna porucha.

24. Na základe vyššie uvedených skutočností je teda zrejmé, že trestné stíhanie žalobkyne malo zásadne negatívne následky na život žalobkyne a to v oblasti jej pracovného a súkromného života, a tiež aj na jej zdraví. Zároveň súd konštatuje, že takýto stav negatívnych zásahov do života žalobkyne trval dlhodobo podstatnú časť jej produktívneho veku a to viac ako 9 rokov. Takéto následky na život žalobkyne nie je možné odstrániť jednoduchým konštatovaním, že došlo k porušeniu jej práv, preto je namieste priznať jej nárok na nahradenie nemajetkovej ujmy.

25. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy žalobkyne okrem vyššie uvedených skutkových okolností tejto veci zoberal súd do úvahy iné už judikované rozhodnutia v obdobných sporoch a to konkrétne Rozsudok KS Bratislava sp. zn. 2Co/192/2010 a tiež Rozsudok KS Bratislava sp. zn. 2Co/69/2011, kde súdy priznali poškodeným nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur za neoprávnené 5 ročné trestné stíhanie a vo výške 26.555,14 eur za neoprávnené 4 ročné trestné stíhanie.

26. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku: „Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.“

27. Pokiaľ sa týka základu uplatneného nároku mala žalobkyňa vo veci plný úspech. Z uvedeného dôvodu súd priznal žalobkyni ako procesne úspešnej strane sporu právo na nahradenie trov konania v plnom rozsahu a to podľa znenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

28. O konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením poverený súdny úradník po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

29. V zmysle vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Ďalšie dokazovanie (pripojenie trestného spisu a spisu OS Bratislava IV sp. zn. 8C/28/2012) nebolo vykonané z dôvodu, že ho súd nepovažoval za účelné a potrebné, a taktiež aj z dôvodu, že súd považoval zistený skutkový stav veci za dostatočný na vydanie tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Košice II. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody sú uvedené v § 365 Civilného sporového poriadku) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Pokiaľ žalovaný nespĺní svoje povinnosti uložené týmto rozsudkom, môže sa žalobca ako oprávnený domáhať uhradenia svojej pohľadávky prostredníctvom exekučného konania podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch.